

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 15.

V Ljubljani, v torek 20. januarja 1885.

Letnik XIII.

Podjetništva na slovenskih tleh.

Kritičen razgovor.

Spisal Franc Podgornik.

(Dalje.)

Za splošnimi pojasnili ostaje postransko, ne v našo nalogo spadajoče vprašanje, ki pa gledé na naše razmere potrebuje vendar nekakega odgovora. Mi smo v dozdanjem razgovoru podpirali težnje po domačih podjetništvih zaradi pozitivnih dobičkov, ki bi nam dohajali iz analogne organizacije, kakoršna je dandanes v navadi, še bolj pa iz vzorne vravnave, na podlagi ktere bi se narod poprek podjetništva vdeleževal in podjetja tudi nadzoroval po pripoznanih veščakih in obče spoštovanih, rodoljubnih zastopnikih kot posebnih odbornikih središčnega glavnega političnega društva, ktero se ima še le roditi. Gledé na vse to nam je še o delavcih spregovoriti nekaj. Kakoršne so kapitalistične osnove v zdanji dóbi, so v resnici narodni življi v obliki tovarniških delavcev pomilovanja vredni, ker za majhno, lahko rečemo, nečloveško plačo svoje telesne in duševne moči žrtvujejo, z nasledkom, da pred starostjo hirajo. Na to stran ni treba še prijatelj delavcem ali narodu biti, ker zadostuje človekoljubje sploh, da bi rado odgrajevalo od tovarniškega dela. Povdarjali pa smo že, da zdanjega gibanja v gospodarstvu, mi po nikakem ne moremo vstaviti, in bi se še mogočne države brezuspešno in na svojo škodo vstavljale. Pokazali pa smo tudi, da bi se našim delavcem boljše godilo v delavnicah pod slovensko-narodnim vplivom, nego pri takih podjetjih, kjer tujei s tujim uradniškim in nadzorniškim aparatom domače ljudi strahujejo za premajhno odškodnino. Z druge strani so naši ljudje, zlasti po ubogih gorskih krajih ali zaresno ali pa samo domišljeno prisiljeni, na tujem po železnicah, v gojzdi in drugod kruha iskati si. Domu pa se vračajo večinoma še revniši, nego so bili pred odhodom, ker majhno je število takih, ki pridejo s trdo privarčenim zaslužkom domu, pač pa prinesejo, tudi brez tega, skupno oslabiljene moči v rojstni kraj, da moralnih in v obče narodu škodljivih razvad še omenimo ne. Za-

toraj je še dobrota, ako podjetja v domovini, še bolj pa narodna podjetja v našem smislu delavsko ljudstvo k sebi vabijo ter mu tako potrebo ali samo željo zatrejo po začasnem ali ponavljajem izseljevanji. Na vsako stran bi bilo za take ljudi bolje, ko bi se na domači zemlji podjetja pomnožila, ker slaba plača traja samo tako dolgo, dokler so delavci navezani na redke, oddaljene in osamljene tovarne; ko se pa poslednje pomnože, utegnejo delavci, združeni, tudi od tovarn boljše plačo zahtevati in bolj ali manj uspešno doseči. V resnici se na Slovenskem delavcem in delavkam, sosebno zaradi tega slabo godí, ker je premajhno število obrtniških podjetij skupaj, in tako podjetniki, brez konkurencije gledé na delavce, s poslednjimi počenjajo, kar hočejo. Tudi se delavci v taki osamljenosti premalo oživljajo in vzbujajo za svojstveno delavsko naobraženje in družbinsko življenje, kakoršnega so navajeni n. pr. česki delavci po raznih krajih, kjer si snujejo tudi poštene, skupne zabave.

Slovenci pa imajo še posebne razloge, da si delavske moči doma ohranijo. Obče popisovanje ne razkazuje, da bi se ljudstvo po slovenskih krajih znatno množilo. Naše občegospodarske razmere so temu krive v prvi vrsti; zato je pa potreben razvoj podjetij, ki bi vzajemno kmetijstvo in obrtnijo oživljala, krepila in tako tudi narodu dela in povoljne hrane dajala. Ta zahteva je nov, jako važen razlog, da narod sam po našem vseobsežnem nasvetu podjetja sprejme v svoje varstvo in na to stran začne delovati tudi v manjših kapitalističnih obsegih in tudi z manjšimi podjetji.

IV.

S pomočjo, kakor menimo, kritično vtrjenih, v resnici narodnih občegospodarskih načel bi utegnili brez težave uravnati se v posameznih ekonomskih strokah. Kjer je narod v nevarnosti zaradi prekupovanja zemljišč od strani tujcev, kakor se to godí na Koroškem, tam bi moral narodni občegospodarski odbor skrbeti, da kmetom slovenskim kakor si bodi pritečejo z denarjem na pomoč in jim v veliki meri osnuje posojilnice in zljajša poti do narodno neškodljivih hipotekarnih zavodov. Kjer pa so kompaktna

zemljišča na prodaj, bi se moral isti odbor spraviti v narodne roke ali najbolje kupiti z denarno zalogo, ki se mora vstvariti z vdeležbo vsega naroda po poti delnic. Taka velika zemljišča bi se potem ali obdelovala po novejših kmetijsko-gospodarskih tehničnih pomočnikih, kolikor se dajo rabiti v dotičnem svetu, ali pa bi se dajali pojedini kosi slovenskemu ljudstvu v najem. Na vsako stran bi imel narod dobiček v tem, da bi se gojzdi ne razprodajali in pustošili malomarno, pač pa za potrebo čistili ali trebili, kar bi tudi nekaj obresti donášalo. V skupnem velikotehničnem obdelovanju bi pa narod videl vzorno gospodarstvo; tudi bi delavci na takih posestvih vsaj človeško plačo dobivali. Kjer imajo cerkve po občinah svoja zemljišča, tam se vidi dejansko, da cerkev in ljudstvo z najemom drug drugemu po volji ravnata. V našem nasvetu tiči popolna analogija s cerkvenim, po kmetih obdelovanem svetu. V narodni politiki pa bi itak dobiček bil, ker tujce bi tako odgnali, a kmete še posebe narodno probudili. Saj bi se ves narod zanimal za ljudstvo, kteremu bi po tej poti zopet do kruha pomagal.

Ravno na velikih posestvih bi tudi dobili priliko za ustanovo posebne obrtnije na vodi ali kakor si bodi. Sicer pa, kakor smo opozorili, bi veliko obrtnijo ustanovili samo tam, kjer bi narodni večši odbor svet za to odločil. Tu ni nam treba drugega več omeniti, kakor da bi z novo obrtnijo narod skrbel tudi za primerno izvožnjo in v ta namen za nove ceste do železniških prog, in s tem bi domače gospodarstvo zopet pridobilo. Konkurencija in krize bi takim obrtnijam že zaradi tega ne škodovale mnogo, ker bi bile odbrane že od začetka, potem pa, ker bi se zaradi spekulacije nikdar preveč ne zalagale z izdelki in bi končno imele iz boljših časov svoj rezervni zaklad, sosebno za delničarje in pa delavce. Poslednjim bi hude čase zljajšali še s posebno organizacijo delavskega rezervnega zaklada, ki bi se snoval ne toliko iz čistih dohodkov podjetij, kolikor pa iz odkladkov že naprej dobro urejenih in razmerno vsakdanjih delavskih plač ali dnin.

Recimo, da bi narod vdeleževal se raznih pod-

LISTEK.

Kulturno-zgodovinski tipi ter zakoni njih gibanja in razvoja.

(Dalje.)

Peti zakon kulturno-zgodovinskega gibanja je, da je dóba civilizacije vsakega kulturno-zgodovinskega tipa razmerno kratka, kmalo porabi vse sile in se več ne povrne. Dóba civilizacije je čas, v kterem narodi, ki so že izšli iz etnografične oblike življenja, (ki je njegova stara zgodovina, vstanovili in okrepcali svojo vnanjo eksistenco, t. j. vstanovili samostojne politične celote, kar je njih sedanja zgodovina) — pojavijo svoje navečje duševno delovanje na vse strani, ne le kar se tiče znanosti in umetnosti, te muč tudi v praktičnem življenju vresničijo svoje ideale pravice, svobode in socialnega blagostanja. Konča se ta dóba s tem časom, ko njih delovanje izsesá vse duševne sile kakega tipa. Tipi po dovršenju dóbe civilizacije ali počivajo in se radujejo, da so dosegli svoje ideale, ter hirajo v apatiji samodovolj-

stva (kakor Kitajci), ali pa zadenejo na nasprotja, ki jim kažejo, da njih ideal je bil nepopolen, jednostransk, ali pa da so jih neugodne okoliščine spravile iz pravega pota, ter hirajo v apatiji obupnosti. V takem stanju je bil rimski svet za časa širjenja kristjanstva. Drug način hiranja pa, kakor Bizantija kaže, ne traja dolgo, in se preobrne v prvega, če po končanji npravstvenega principa življenja — narodov ne razmečejo vnanji viharji, ter jih ne preobrnejo v etnografični material, iz kterega se zopet izcimí novo zgodovinsko življenje z novimi načeli. Rimska dóba civilizacije se je razprostirala od konca punskih vojin in pokorenja Grške do tretjega stoletja po Krist., okoli 400 let, Grška od petega stoletja pred Krist. do konca plodovitega delovanja Aleksandriške šole v tretjem stoletju, okoli šest stoletij; po vničenju grške samostojnosti se je ta civilizacija pečala samo z znanostmi, ki so jedine ohranile moč življenja po odtrganji od domače zemlje. Dóba indijske civilizacije trajala je tudi samo nekaj stoletij; dóba hebrejske civilizacije lahko štejemo od časa Samuela do Ezdra in poslednjih prerokov, okoli pet stoletij. Če je dóba civilizacije razmerno tako kratka, ste prejšnji dóbi, posebno stara ali etnogra-

fična, ki se pričinja z odločitvijo kakega naroda od družih plemen, jako dolgi. V etnografični dóbi, ki traja večkrat tisočletja, nabirajo narodi moči za svoje bodoče delovanje in razvijejo posebnosti uma, čuvstva in volje, ki označujejo vso plemensko originalnost in jim vtisnejo pečat posebnega zgodovinskega razvoja in mu dajo sposobnost samostojnemu delovanju, brez česar bi pleme bilo brezkoristna zgodovinska nesmisel v vrsti drugih človeških plemen. Ta plemenska posebnost se kaže v jeziku, (ki se je razvil v tej dolgi dóbi), v mitologičnih vzgledih kakor tudi vnanji prirodi, izvira materialne eksistence in v vsem podobnem. Ko so se v plemenih razvijale psihologične posebnosti, so se rodile razlike v jezikih. En narod je posebno razvil oblike časov pri glagolih, drugi jih pa zopet zanemarjajo in se ozirajo bolj na kakovost dejanski samega (slovanski), eni se poslužijo pri spregi pomožnega glagola „imeti“, drugi zopet „biti“. Te razlike obstojé v različji psihologičnih posebnosti posameznih plemen. Primerjevalna filologija bi bila lahko podlaga primerjevalne psihologije plemen, ki bi kdo zamogel brati v različji slovničnih oblik, različje psihologičnih procesov in vzgledov sveta, v kterem ima prvo svoj začetek.

jetij s svojimi delnicami, in da bi se delničarji vsega naroda sporazumeli tako, da bi dobivali obresti na podstavi skupnega zneska od čistih dohodkov iz vseh onih podjetij; delnice bi ne nesle visokih, pa gotovo poprečne obresti, ker bi dajalo to, zdaj ono podjetje razmerno ugodnejši čisti dobiček. Na tej podlagi bi bilo možno osnovati tudi skupni rezervni zaklad, ki bi bil v veliko pomoč onim podjetjem, ktera bi ravno kaka specialna kriza zadela. Pomoč bi bila pravična, ker bi se delila analogno, kakor jo delé zavarovalnice. Isto tako bi se utegnil osnovati rezervni zaklad za delavce, ki bi delavce raznih podjetij sicer vezal ali ob enem osrečeval, ko bi jih varoval pred strahom hudih kriz, ktere bi, kakor smo razložili, na Slovenskem ne prizadevale hude škode. Sicer si pa delavci po raznih podpornih društvih že zdaj, dasi nedostno, ker enostransko, pomagajo. Naj še omenimo, da bi delavcem narodni obćegospodarski odbor toliko laže skrbel tudi za boljšo omiko in celó šole njih otrok, kolikor bolj je znano, da utegnejo enako skrb delavcem v prid obračati še pojedini, se vé da kapitalistično močni podjetniki.

Gledé na velika trgovska podjetja, toraj gledé na skladišča raznovrstnega blaga mora biti prva skrb, da dobimo na čelo praktične uradnike, če so začasno tudi tuji, samo da so se teoretično in potem po skušnjah izurili v velikih mestih. Nam ugajajo v prvi vrsti taki uradniki trgovskih skladišč, ki izkažejo svojo tehnično sposobnost, kakor jo je možno pridobiti v živahnem Trstu. Tudi tu velja, da poleg oskrbništvnih svetov nadzoruje ista podjetja še središčni narodni obćegospodarski odbor. To je potrebno, ker blago morajo taka skladišča razpečavati na vse strani slovenskih pokrajin; drugače ne bodo mogli delati taki magazini na veliko, in zato bi morali imeti za neke vrste blago svoje središče v Trstu ali v večih mestih, kakoršnih pa prav za prav na Slovenskem ni. Sploh naj bi bila velika skrb, da se po vrsti blaga založijo ti narodni magazini samo za določene obroke, in tudi, ko bi bilo pozneje blago draže kupovati. Kriz bi se tako ne bilo bati, ker narod naš in konsumenti v obće se utegnejo z vso njih konsumno močjo natanko preračunati za omejene naravne obroke. Sicer bi tudi tukaj preventive obstajale v specialnem ali pa vzajemno skupnem rezervnem zakladu. Veliko bi narod privarčil, ko bi takim skladiščem snovali lokalne podružnice v raznih relativnih središčih, ker bi ne zamudil narod ne časa, ne potnih stroškov, ne da bi vožnjo moral posebe drago plačevati.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. januarja.

Notranje dežele.

Avstrijska država menda nima bolj žalostnih pokrajin kakor ste *Dalmacija* in *Istra*, kjer se razun dobrega olja in nekaj vina, potem pa poleg nekaj okusnih fig skoraj ničesar ne dobi. Z ve-

če je dōba etnografična, dōba zbiranja sil in zaloge za bodoče delovanje, je dōba civilizacije, dōba porabe, če tudi potrebne in koristne, ki je bila namen nabiranja. Poraba izprazne zalogo sil, naj bo še tako velika, tem prej, ker se v dōbi civilizacije živi jako hitro. Vsaka posebnost, razvivša se v etnografični dōbi, pride v dōbi civilizacije do meje, da se dalje več razvijati ne more, ali le počasi razvija in le malenkostno dopolnjuje, takrat preneha napredek, ker brezkončno napredovanje v eno mēr ni mogoče. Kako je mogoče, da bi se omejeno bitje kakor je človek, moglo brezkončno razvijati, brez da bi se izneverilo svoji narodi, to je prenehalo biti človek? Brezkončni razvoj si more samo tisti misliti, ki izvaja človeka iz opice, ter misli, da je človek le popolnejša infuzorja, ki se bo preobrnilo še v popolnejše bitje. Lažnjiva podlaga daje lažnjive izvode kakor v zoologiji tako tudi v zgodovini. Nikdo ne bo trdil, da je bila Humboldova glava boljše vstvarjena nego Aristotelova, da bi bil Kant boljše mislil od Platona, ali da bi bili Friderik in Napoleon imeli bistrejše vojne ume od Hanibala in Cezarja, ali da bi bila Kanava in Tovaldeen bolje razumela pogoje lepote od Tidija in Praksitelja: brez dvombe sta se pa naučni material in složnost odnošajev jako po-

seljem pozdravljali bo gotovo vsak novico, ako se vresniči, da bodo na Dalmatinskem otoku Lacroma toplice napravili, kakoršne imajo v Nizzi na Francoskem. Lacroma je krasen otok v južni Dalmaciji in je bil svoje dni lastnina cesarjeviča Maksa, pozneje cesarja Mehikanskega, sedaj je pa, ako se ne motimo, Lacroma lastnina cesarjeviča Rudolfa in Štefanije. Ako bode cesarski dvor Dunajskima zdravnikoma Suessu in Winternitzu dovolil napravo toplie na imenovanem otoku, si bo južna Dalmacija vsled tega kmalo opomogla; take toplice s podnebjem kakor ga ima Nizza, ljudi od vseh krajev svetá na-se vlečejo. Da reveži ne hodijo po toplicah zdravja iskat, umé se samo po sebi; kamor pa bogatini zahajajo, mnogo denarja pusté, kajti po toplicah so prisiljeni izdajati ga. Sploh se v adrijanskem morji tej stroki zdravništva vedno večja pozornost obrača. Na severnem koncu njegovem pričelo se je tako topliško življenje v Opatiji pri Reki, na jugu bo pa v Dalmaciji. Konečno se bodo oboje toplice primerno zvezale s poštnimi parniki in jako lep sprehod se bo napravil iz Istre v Dalmacijo.

Nesramnost in hudobija nemškoliberalnih židovskih listov je večja, kakor si jo človek prav misliti zamore. „N. fr. Presse“ se od jeze peni v očigled velike slavnosti, ki jo bodo v teku letošnjega leta avstrijski Slovani napravili v spomin *tisočletnice smrti sv. Metoda* v Velehradu na Moravskem. Židovski list je moral dolgo časa misliti, kako bi zamogel spriditi ali vsaj omejiti nameravano slavnost. Da časnikarske žide pri „N. fr. Pr.“ nezmerno v oči bode, je zadosti, če povemo, da je slavnost krščansko-katoliškega značaja. Zategadelj jel je židovski list opozorovati policijo na ta značaj, ki se misli slavnosti vtisniti, češ, s tem se bo čutila žaljeno Rusija in se bodo vsled tega dobre politične razmere med Rusi in nami pokvarile. Kaj je le „N. fr. Pr.“ mar za dobre razmere med Rusijo in Avstrijo, njej, ki je imela za časa rusko-turške vojske vedno polne koše najostudnejših psovk za Rusijo in se ni sramovala krvoločne Turčije v nebo povzdigovati, če tudi je vsakemu neplačanemu in nepristranskemu človeku že od daleč smrdela zbog svoje notranje gnilobe in spridenosti. Sedaj se pa ta časnik briga kar h krati za Rusijo in mu je na dobrih razmerah med nami in Rusi toliko ležeče. Glejte, glejte, kam vse sovraštvo do katoliške Cerkve človeka pripelja! Kdo bi si bil mislil? Pa je že tako, da si ravno je v očeh nekterih ljudi, kakoršnih se tudi pri nas ne manjka, vsaka vera in vsaka zmota boljša mimo katoliške vere. Tako se je tudi „N. fr. Pr.“, ktera iz vsake vrstice dokazuje, da nima niti najmanjše vere, začela kar h krati za pravoslavno zanimati, ker misli na ta način pri vladi sum obuditi, da bi vtegnilo res tako biti, kakor „N. fr. Pr.“ čveka, in da bi vlada vsled tega slavnost — prepovedala. Toda ne bo nič! Priprave za slavnost se vrlo nadaljujejo in visoka vlada dobro vé, da zaradi slavnosti se bode niti ona, niti prijaznost z Rusijo škode imela. Naj bi „N. fr. Pr.“ dobro ne vedela, kako hudobno je njeno sumničenje gledé nameravane slavnosti, bi se na spomlad lahko nasprotnega prepričala; a pri zavedni hudobiji, se ve, da se ne bode mogla.

V državi krone sv. Štefana je nimajo osebe, ne v državnem, ne v vojaškem in ne v duhovskem stanu, ktera bi toliko pozornosti na-se obračala, za ktero bi se bilo že tolikanj črnila „prelilo“, kakor je škof *Strossmayer*. Madjarski listi že več ne vedó, v kateri luči bi ga vspešneje svetu kazali ali kot rovarja, ki je vsi državi, ali kot panslavista, ki je Madjarom nevaren, ali pa kot slabega in zapravljevega gospodarja, ki škofjske gojzde pustoši in vničuje. Ker jih je veliko teh listov, so si, kakor bi se bili dogovorili, vsak nekaj odbrali in se je vsak po svoji zmožnosti in lastnosti nad *Strossmayerja* spravil, ter bevška, obrekuje in zasramuje, kolikor

veškala ter izobraženje državnika, polkovodea stane mnogo več truda od nekaj. Zato se je Aristotel lahko pečal s zoologijo, botaniko, fiziko, logiko in politiko, ali Clouvié s samo zoologijo, pa še ta znanost se je tako poveškala, da jo en sam učenjak več objeti ne more, tako se vedno zožuje delokrog učenjakov, nove odkritja dobijo vedno bolj značaj posamečnosti. Zato morajo učenjaki med sabo deliti delo po sistematično umetno zedinjevati trude posameznih oseb po učenih društvih, shodih, kongresov itd.; ta umetna delitev popolnoma zadostuje v tovarnah, a nikakor ne more zameniti v naučnem svetu naravnega raznostranskega naučnega materijala v umu enega samega človeka. Ravno ta potreba naravnega zjedinenja znanosti v enem umu napravlja mejo napredku temu odrastku človeškega delovanja, s katerim so se že najbolj pečali človeški umi. Da se življenje človeštva ne prekrati, je treba da prišedši v eni meri do neke stopinje dovršenosti, poiskati nov izhod in iz tega vzhoda iti po drugem potu, to je stopiti na poprišče druge psihološke posebnosti, drugega zaklada uma, čuvstva in volje, ki jih pa imajo samo narodi družega kulturnega tipa.

(Konec prih.)

je le sicer žmožen. Tudi iz Rima, pravi „Nemzet“, *Strossmayerjevo* panslavistično propagando z jako paznim očesom opazujejo. V Rimu je dobro znano, da misli *Strossmayer* povodom tisočletnice sv. Metoda napraviti veliko demonstracijo proti ogerski državi s svojimi Hrvati, s kterimi misli na Velehrad potovati. Iz Rima, pravi „Nemzet“, so *Strossmayerju* svetovali, da naj se pred tem romanjem posvetuje na Dunaji, kakošnih misli so ondi o tej zadevi in da naj bo s svojim slovanskim katolicizmom jako previden. Dalje menda tudi v Rimu jako dobro vedó, da *Strossmayer* lansko leto na Dunaji ni ravno najboljšega vtisa napravil, ter da so mu ondi že naprej zagotovili, da se nima za svojo panslavistično propagando nobene podpore nadjati.“ Koliko da je na vsem tem resnice, in koliko da je *Strossmayer* državi nevaren, je vsakemu znano, toraj nam pač ni treba vsega tega točko za točko pobijati. Si bo že vsak sam znal ločiti zrno od plev, resnico od laži.

V *hrvaškem deželnem zboru* pritožila se je *Starčevićevska* stranka zaradi zahtevanja vojaškega častnega zbora, kteri poslanca *Radoševica*, ki je ob enem rezervni častnik, kliče na opravičenje zaradi neke z vojaškim dostojanstvom se nestrinjajoče zadeve. Stvar je ta-le: Znano bo še našim prijateljem, da so minulo jesen, ko se je hrvaški deželni zbor zopet sošel, ondi predlagali kar h krati pet adresnih načrtov, ali bolje rečeno, vsaka stranka stopilo je s svojim adresnim načrtom na svitlo. Najostreji in najnespodobnejši med vsemi je bil načrt adrese *Starčevićanske*, kajti v tej se je popolnoma pogrešalo spoštovanje do presvitlega vladarja. Vsled te pomanjkljivosti pritisnila mu je vladna stranka pečat veleizdajstva. Poleg družih poslancev *Starčevićanskih* podpisal je omenjeni načrt tudi poslanec, ki je ob enem rezervni častnik, *Radošević*. Zarad tistega podpisa kliče ga vojaški častni zbor pred se, da naj se zaradi tega pregreška opraviči. *Starčevićanci* so zahtevali od deželnega zbora za poslanca *Radoševica* imuniteto, t. j. da sme vojaški častni zbor *Radoševica* še le tedaj pred se klicati, če mu deželni zbor to dovoli. Deželni zbor smatral je pa to vse za čisto zasobno vojaško zadevo, kjer se mora kamerad kameradom opravičevati in je rekel, da ga to vse prav nič ne briga, naj *Radošević* zadevo reši, kakor mu ljubo in drago. In pri tem je tudi ostalo. Vojaški častni zbor imel je omenjeno častno zadevo v obravnavi na 14. t. m. in je nadporočnika *Radoševica* zastopal poročnik dr. Schwarz. Častni zbor je odločil 14 dni, v katerem času mora *Radošević* svoje postopanje opravičiti, sicer bode ob častniško dostojanstvo.

Vnanje države.

Nasledki *Rumpfovega umora* bodo za Frankfurt bolj osodepolni, kakor si kdo sedaj domišljevati utegne; kajti nemška vlada bo vsled tega najnovejšega napada anarhistov za Frankfurt málo oblego proglasila. Kaj pa za tržno mesto, kakor je Frankfurt, to pomeni, na Nemškem le predobro vedó. Frankfurt posreduje v trgovini in prometu med južno in severno Nemčijo. Lipsko in Berlin male oblege ali obležnega stanja ne čutita toliko, njihov pritisk ju ne žuli do kosti, kakor bi pa to v Frankfurtu bilo, kjer je trgovina vsa bolj na kupu in so mestjani skoraj edino le nanjo navezani. Vsled tega se je Frankfurta velik strah polastil, kaj bo s trgovino, ako imenovano mesto zadene osoda, ktera je zadela mesti Berlin in Lipsko. Da Bismark tukaj ne bo odjenjal, temveč bo toliko časa silil in silil, da bo Frankfurt v obležni stan pripravil, je popolnem verjetno kdor Bismarka pozná, je pa tudi popolnem opravičeno, kajti tukaj se morajo anarhistom tla, na ktere so se vgnjezdili, do dobrega spodbiti, kakor se je to zgodilo v Berlinu, in na Lipskem in v Avstriji na Dunaji, v Korneuburgu in Dunajskem Novem mestu. Kam bi prišli, ako bi ljudje svet vladali, za ktere človeško življenje nima več vrednosti kakor ožeta limona; kam bi prišli, ako bi ljudje, kteri dostokrat z veliko težavo b od d razločijo, določevali o človeškem življenji. Proč s takimi lopovi in naj bodo že na Nemškem, v Ameriki, v Avstriji ali kjer si bodi. Oni niso za svet, svet pa za nje!

Kongo-konferenca bo že skoraj svojo delo dokončala. Hiša, ako smemo v podobi govoriti, je dozidana in skoraj že za stanovanjšče ugodna, kar mojster zapazi, da uhoda nima. Tako je v zapadni Afriki. Evropa in Amerika ste se sporazumeli, kako da se bo v posest jemala rodovitna zemlja ležeča ob največji reki Afrikanski ob desni in levi več sto milj od atlantiškega morja v notranje kraje proti velikim afrikanskim jezerom raztezajoč se; Francoska je zadovoljna z zemljo ležečo ob levem nabrežji mogočne te reke: kdo pa bo gospodaril ob ustji Kongovem na zemlji, ki leži ob atlantiškem morji, tega niso še določili. Oglasil se je sicer že gospodar za njo, ki pravi, da je oni svet že 400 let njegova last, toda kaj pomaga, ker velesile neverjetno z glavo odkimavajo ter pravijo, da ravno dokazov nikjer ne najdejo, da bi bili Portugizi, kajti le-ti se za Kongovo ustje na vso moč poganjajo, v resnici že zdavnaj njegovi pravi posestniki. Res je že, da so se Portugizi pred nekaj sto leti in to je bilo tadaj, ko so oni še po morji gospodovali, pripeljali tudi pred Kongovo ustje in kjer so nekaj poskušali, če bi se dalo kaj dobička pridobiti. Ker jim pa ni kazalo, so zopet kopita pobrali in odšli. Požni vnuki tistih veleumom trgovskih jeli so se pa sedaj na tiste čase spominjati in

se na tiste pravice opirajo, kar je skoraj ravno takega pomena, kakor če bi Avstrija za-se Meksiko zahtevala, ker so nekako pred dvajsetimi leti tudi naši ljudje ondi bili in so nekteri še celo svoje življenje ondi pustili. Sicer se pe Portugizom nikakor ne more očitati da bi bili neumni, kajti zemlja ob ustji Kongovem je v trgovinskem oziru stokrat toliko vredna, kakor pa notranje njegove pokrajine. Kdor bo gospodar ob ustji, tisti bo obogatel da bo veselje, vsi drugi bodo od njega odvisni. Portugizi bi radi ondi carino pobirali in tako svoje ubožane blagajnice brez truda zopet napolnili. Če se niso še nikdar vrezali, tukaj so se. Evropa in Amerika ne bote nikdar dovolili, da bi Portugal ondi carino pobiral, do ktere nima nobene pravice in bi zato le trgovino oviral in blago dražil.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 20. januarja. Kako je to, gosp. vrednik, da niste prinesli v soboto priloge vlečenih sreček in dobitkov „Narodnega doma“? „Slov. Narod“ jih je prinesel, tedaj so tiskane. Zanašali smo se, da prinese jih „Slovenec“ saj v ponedeljek, a zopet iznenadeni, zopet jih ni. Saj sem Vam, g. vrednik, že pravil, da denar „Slovenčevih“ naročnikov, ni toliko vreden, kot naročnikov, recimo n. pr. našega „vseslovenskega“ dnevnika! No, zdaj ste dobili za resnico teh besed v zadnjih dneh nov dokaz, mi naročniki pa tudi. Dokler je bilo treba moledovati in navduševati za razprodajo sreček „Narodnega doma“, bili ste dobri Vi in Vaš list. Kak poziv do p. n. naročnikov „Slovenčevih“ ali do visoko- in prečastite duhovščine, ta se Vam je točno pošiljal, v slučaju toraj, ko je treba — grabelj. Vse drugače pa je s to zadevo, ko je treba — vile v roke vzeti. Takrat še toliko nismo vredni, da bi slavni odbor društva „Narodni dom“ po „Slovenci“ tudi nam blagovolil naznaniti, kako so kaj o novem letu vlekli iz tistega srečenosnega vrča. Ne rečem, da bi tudi „Slovenčevi“ naročniki ne bili o tem prav nič izvedeli. Toda prvič ne vem, ali ste, g. vrednik, zajemali iz prvotnega vira *) tista poročila, in drugič smo še to izvedeli še le tako pozno, da bi človek kmalo menil, da „Slovenec“ izhaja kje za kraško burjo, ali pa gori kje ob ruski meji. In sedaj, ko je izšel izkaz vseh izžrebanih števil in dobitkov, kje ga imate, g. vrednik? Ne vem, ali dotični gg. mislijo, da „Slovenčevih“ naročnikov nobeden ni kupil kake srečke, ali če jo je kupil, pa ni zadel, ali pa, da bo tako vsak vse tam pustil, kjer je. Radovednost pa vendar tudi nas kterege žene, da bi vsaj vedel, za koliko je osrečil on „Narodni dom“, ali pa za koliko je njega „Narodni dom“ povzdignil. Ko bi jaz zadel n. pr. konja, šel bi ga vsaj pogledat.

Sploh se mi vidi, da dotični odbor hoče dokazati, da je „Narodni dom“ zelo tistega pomena kot „Narodov dom“ in da „Slovenski Narod“ zastopa res ves slovenski narod. „Slovenca“ in njegove naročnike, ki so večinoma duhovniki, pa je pri tej lepi priliki treba nekoliko kreniti. Pa kaj hočemo? Duhovščina je pač le potrebno zlo, ali dobra, kadar se za kako reč denar potrebuje, potem pa? No — zamorec je svojo dolžnost storil, zamorec zna iti! Gospôda! Že vemo iz tega, pa tudi iz drugih slučajev, koliko kaže ura na vaši strani. Izgovorov ni treba, jih tudi ne sprejmemo, ker o njih vrednosti smo že popolno prepričani.

Prosim, res lepo prosim, g. vrednik, ne vrzite teh vstic v koš, ker so potrebne za marsikaj na obeh straneh; rajši Vam drugih še dvakrat toliko darujem za nasitjenje pohlepnega koša.

—n— v imenu mnogih.

Iz Slavine, 19. jan. (Zima, sneg, burja.) Na Pivki volk zime ne sné — pravi pregovor, ki se je potrdil tudi letos, dasiravno so nekteri obetali, da ne bo ne snega ne ledú. Ledú smo vendar že precej odposlali pred novim letom in v začetku novega leta, a sneg se ni mogel obdržati po solnčnih straneh do poprejšnje nedelje. Toda pred osmimi dnevi je jelo deževati in potem snežiti, da se je nasulo snega dobrega pol metra na visoko, kar se tukaj le redko katerikrat prigodi. V soboto in včeraj pa se je oglašila burja, da je bilo groza, dasiravno ni bila pre-

več mrzla. Nocoj ponoči se je razjasnilo in tudi ohladilo in le malo je manjkalo, da nam ni nek človek zmrznil. Tukajšnji čevljar je nesel včeraj popoldne dogotovljene čevlje v Peteline; tam se je menda predolgo zamudil, tudi v kozarc nemara čez navado pogledal in se ponoči vrnil domú. Danes zjutraj sta ga našla dva soseda, ki sta šla na železnico sneg kidat, pred vasjo na Grubencah vsega trdega v snegu; nesla staga v vas, in posrečilo se je, da so ga vendar spet oživili in omajali.

Iz Št. Gotharda nad Trojanami, 17. januarja. Ker iz tukajšnjega kraja, meje Štajarske, ni nikdar dopisov, kakor bila bi svetu čisto neznana fara, čez 1200 ljudi, med njimi 300 Štajarcev obsegajoča, in ker nenadna zima in sneg k temu daje povod, naj, ako Vam drago, narišem čč. bralcem našo zimo. — Do božiča nas je sicer mraz hudo trpinčil, in sneg, dasiravno višje od preteklih let ni branil nam obiskovati brez posebnih težav cerkve o praznikih. Bil je prvi, božični sneg vendar visok do 3 čevljev. — A pretekli ponedeljek začelo je z novič snežiti — in to do danes ko to pišem — toraj ves teden — vsak dan. Tolikošen sneg imamo zdaj, da ga ljudje ne pomnijo od leta 1829/30 tolikošnjega. Na strehah, ktere moramo vse ogrebat, je čez 5 čevljev visok, dasiravno ga je burja mnogo odnesla po zametih, skoz ktere bi na mnogih krajih lahko delali „tunele“.

Ravno smo pokopali nagle smrti umrlo ženo našega spoštovanega cerkvenika; kaj si mislite, da smo prišli do jame, šli smo po gazi med snežnimi stenami čez 6 čevljev visokimi. Ljudje se začetkom niso veliko brigali, češ, ker je vsak čez teden doma, bomo že do nedelje napravili gaz, a ko je začela pod težo nakopičenega snega temu in drugemu streha ječati, mnogim čez noč kozolec podirati (tudi je v Trojanah zraven c. kr. pošte potlačil sneg celo hišo), postali smo pozorni, vsak pridno meče sneg s poslopij, ker tudi nove strehe so v nevarnosti. — Res, Dunajska državna cesta skozi Trojane je prosta zdaj že baje snega, kako pa priti čez visoke zamete, ktere odstraniti zarad zametov ni mogoče (burja piha vedno; sneg donaša na izorano cesto). Pošte iz Zagorja včeraj in danes ni bilo, ker se ne upa skozi Škerjansk. Ako prideš pol ure v dolino Zagorsko, ti je kraj in cesta komaj pobeljena. Tudi v Krašnji in Blagovici je snega le malo. V sosednji Štajarski — na Vranskem, pa pravijo, da je snega tudi čez navadno veliko. Rečem, pravijo, ker sicer že poldrugo leto po državni cesti od Trojan do Vranskega ni pošte, drugače se pa tudi malo izvé.

Splošno se bojimo letos pogledati po skopnelem snegu — naša polja. Žito ozimno bilo je že slabo vrašeno, in sneg padel je na vlažno zemljo, ker je zarad južnega vremena, dežja meseca decembra, se zemlja čisto otajala. — Sosedna Čemšeniška fara skušala je cesto (zdaj iz vse vrste kantonskih cest po sklepu lanskega deželnega zbora izbrisano) izkudati, a novi sneg jo je še huje zasul; in ker župan obširne, štiri fare obsegajoče občine za naše potrebe nič ne vé in ceste izkudati ne ukaže, drugih pa nobeden ne posluša, bode prvi voz po taki cesti pred postom težko kolehal. — Čas bi že bil za nove volitve srenjskega zastopa, ker bode 24. aprila že štiri leta, kar stari odbor z županom gospodari. Naj bi se fari Čemšenik in Št. Gothard za volitve bolj zanimivali, da bode imela obširna srenja vsaj kje v sredi, a ne na koncu novega župana. Ako vstreženo, večkrat kaj.*)

Domače novice.

(*Presvita cesarica*) pripelje se danes v Miramar. Spremljali jo bodo: vrhovni dvornik Nopesa, kamorica grofinja Kornis, in dvorne gospé grofinja Festetics in gopica Majláth. Osem dni nekako se bodo ondi zabavale deloma na morji, deloma na Krasu. V Miramaru so priprave že dovršene, posebna pošta in brzovaj sta tudi že ustanovljena. Le še cesarske jahte pričakujejo.

(*Hranilnično nemško šolo*) in pa zidanje delavskih stanovanj, ktera je tukajšna hranilnica iz deželnega denarja za ponemčevalne namene zidati želela, je slavna c. k. deželna vlada zavrgla opiraje se na sledeče razloge: kar se tiče ustanove šole, je to dolžnost Ljubljanskega mesta in se je v tem že potrebno naročilo. Poleg te pa druge štirirazredne nemške šole v Ljubljani treba nij, ker se je bati,

*) Gotovo; prosimo. Vredn.

da bi zasobna nemška šola brez učencev ostala! (Ipsissima verba deželne vlade.) Pač pa hranilnica lahko precejšno svoto v ta namen mestni občini nakloni, kečar bo ta pričela nemško šolo zidati, ako ji je taista tolikanj na srei in bo ravno tako svoj namen dosegla. Gledé naprave stanovanj za delavce se deželna vlada tudi ne more s hranilnico strinjati, ker dotičnega društva za zidanje delavskih stanovanj še ni in tudi njegovih pravil deželna vlada še ni imela priložnosti videti.

(*Koliko je Nemcev na Kranjskem?*) Prav malo; 114 in nič več in nič manj. Toliko namreč jih je prosilo za nemško šolo in tem bi tudi mi spričevalo podpisali, da so res Nemci. Vse drugo pa, namreč onih 29.278, ki so si za občevalni jezik nemškega à la „zajec v breg laufen, krava zelje pauhen“ izvolili, so pa izvzemši nekaj sto Kočevarjev zgolj nemčurji, ki bi za svoje otroke le radi tega radi nemško šolo, da bi se na tistih poprej kmetiška koža zagladila, ki so jo po svojih roditeljih dobili. Tako je!

(*K vravnani duhovenske kongrue.*) Opomnjeno je bilo že v „Slovenci“, da si pri nas ne obetamo dosti od imenovane vravnave in želimo, naj bi nam vsaj to pustili pri miru, kar imamo. Skušnja učí, da pri vsaki vravnavi gledajo še kaj odščipniti od malega, kar je. Na vsak način pa se nam zdi potrebno, da se pokojnine (penzije) obolelih in oslabilih duhovnov povikšajo. 200, 300 ali celih 400 gl. — kako se bo preživel z njimi bolan ali onemogli duhovnik in se preskrbel z obleko, stanovanjem postrežbo itd.! A kje dobiti? vpaša finančni minister. Zapuščine duhovnov iz cerkvenih prihodkov grejo cerkvi, tako ukazujejo kánoni. Naše postave vevajo, da se tretjina premoženja duhovnov, ki brez testamenta umrjó, dá cerkvi, druga tretjina sorodnikom in tretja ubožnem zavodu one fare, na katero je bil umrli inštaliran; ali če ni bil inštaliran, one soseske, v kateri je umrl. Po novih deželnih postavah od dné 28. avgusta 1883 so farni ubožni zavodi odpravljeni, njih premoženje in prihodki pripadajo občinam in tako tudi tretjine duhovskega premoženja zapuščene brez oporoče. § 31 postave o oskrbovanji ubogih. — Dasi § 35 iste postave župnike še nekoliko privezuje za pomočnike pri tem delu, jim vendar § 38 jasno kaže, koliko da jih je treba. Duhovnu, mežnarju in menda tudi ministrantu ni dovoljeno, kar postava ne prepoveduje zdravniku, in sploh nobenemu drugemu človeku. — Umestno se nam toraj dozdeva, da se dela na to, naj bi se tretjina duhovskega premoženja, ki je dozdej pripadala farnim ubožnim zavodom, obračala v prihodnje za povikšanje pokojninskega zaklada za duhovne. Ne veljá izgovor, da duhovni prejmljejo plačo od farnih občin. Semtertje pač, a marsikterikrat malo ali tudi nič. Večjidel vselej pa živé in dostikrat bogatí trgovci, obrtniki, gostilničarji, zdravniki itd. le od domačih občin, in vendar postava ne zahteva tretjine njih zapuščin za občinske uboge. Zakaj toraj dvojna mera in tehtnica? S.

(*Vabilo k III. rednemu občnemu zboru*)

„Kmetске posojilnice Ljubljanske okolice“ v Ljubljani, kteri bode dne 25. januarja 1885 ob 10. uri zjutraj, v društveni pisarni na Marijeterezije cesti v Ljubljani. Dnevni red: 1. Nagovor ravnatelja. 2. Poročilo blagajnikovo. 3. Poročilo nadzorstvenega odbora. 4. Volitev ravnateljskega odbora in sicer: a) ravnatelja, b) blagajnika, c) kontrolorja in d) 2 namestnikov. f) Volitev 3 članov v nadzorstveni odbor. 5. Predlogi društvenikov. K polnoštevilni vdeležbi vabi častite deležnike najljubneje Ravnateljski odbor.

(*Naznanilo nadzorstvenega odbora „Kmetске posojilnice Ljubljanske okolice“ v Ljubljani.*) Nadzorstvo „Kmetске posojilnice Ljubljanske okolice“ je pregledalo in primerjalo letne račune za 1884. leto in Vam naznanja, da so pregledani letni računi in bilanca razpoloženi na spregled v združbini pisarni, kakor to zahteva § 30., al. 4. društvenih pravil.

Ljubljana dne 17. januarja 1885.

Nadzorstveni odbor.

(*Iz Cerkljan pri Kranji*) se nam piše: Umrli je danes, 18. januarja, prečast. gosp. Blaž Ulčar, zlatomašnik in župnik v Velesovem. Akoravno cel teden toliko bolehen, da si ni upal zapustiti gorke sobe, je vendar še želel danes ob 10. uri opraviti dopoldansko službo Božjo. Pristopil je k altarji, pa ko je zmolil „vero“ in hotel iti na leco, se je v žagradu zgrudil in preden so ga zamogli prenesti v njegovo stanovanje, je zdihnil svojo dušo. Pogreb bo v torek ob 10. uri dopoldne. R. I. P.

*) Ne, niti enkrat ne, ampak na vse mogoče načine smo jih morali iskati, za-nje priporočevati itd. in na zadnje še nič izvedeli. Od tod zamuda — imejte nas izgovorjene. Tudi mi smo pričakovali, da nam odbor „Narodnega doma“ vlečene srečke pošlje, ne sicer zarad vlijudnosti, ampak zarad dolžnosti, a tudi v tem smo se motili. Vredn.

(Iz Krškega) se nam piše: Ker se je g. župan V. Pfeifer odpovedal — radi zadržkov — biti ud načelstva nove naše posojilnice, volil se je 18. t. m. klobučar Jurčec. Potem se je odbor posojilnice tako-le ustanovil: Za predsednika je bil izvoljen č. g. vikar J. Knavs, za njegovega namestnika in tajnika ob enem g. šolski ravnatelj J. Lapajne, za blagajnika J. Pfeifer, trgovec v Leskoveci, za preglednika pa g. A. Jugovic, pek v Krškem.

(Iz Štange) se nam 17. t. m. poroča: Letošnjo zimo dobivamo sneg na sneg. Zdaj ga imamo toliko, da že stari ljudje ne pomnijo, kedaj bi ga bilo toliko. Sneži že od ponedeljka do danes. Poprejšni sneg je silno veliko škode naredil, ker je veliko drevja polomil — posebno po Štangi, — pravijo pa, da tudi na Prežganjem in Jančem. Tudi je požljepina žlahtnemu sadju veliko škodovala. Bil je čez teden zmrznjen sneg na drevju in ledene sveče so od vej visele. Sedanji sneg ne lomi pa le drevja, ampak tudi slaba poslopja. V torek se je po noči močno bliskalo in pa gromelo. Za zdaj nenavadno — kako je drugje?

(Iz Kamnika) smo prejeli sledeči dopis: Z ozirom na trditev v dopisu iz Kamnika v „Slovenci“ dne 17. t. m. št. 13 in sklicevaje se na § 19. postava dne 17. decembra 1862, št. 6 državnega zakonika, prosim sprejeti v Vaš list sledeči popravek: Ni res, da je kdo oddal pred božičnim prazniki na tukajšni pošti frankirano pismo na vredništvo „Slovenca“ in ni res, da bi se tako pismo zgubilo na poti iz Kamnika do Ljubljane.*)

Ivan Debevec, c. kr. poštar.

(Vstrelil se je) v Celji železnični inženir Kielhauser. Povod neozdravljiva bolezen.

(Služba sodnijskega sluga) razpisana je v Zatičini. Plača znaša 250 goldinarjev, 25% doklade in pa poviša se taista lahko na 300 goldinarjev. Dotični sluga dobi tudi uradno obleko. Prošnje do 16. februarja na c. kr. predsedništvo deželne sodnije tukaj. Dosluzeni vojaki s certifikatom imajo prednost.

Razne reči.

— Starost cerkve Velehradske. Poznatelj stavbenih slogov g. Lehner se je izrekel, da so apside Velehradske cerkve prestare. Isto trdi tudi nadškofijski arhitekt g. Mereta, rekoč, da tudi presbyterij Velehradske cerkve vsaj iz 10. stoletja dohaja. To trditev podpirajo stare podobe, na katerih se vidi nad sredo svetišča Velehradskega visok stolp na osem oglov, postavljen v moravskem slogu, v katerem se je baje skrivala sedanja kuplja, s ktere v svetišče svitloba pada. Strokovnjaki naj pač preiščejo, iz ktere dobe v resnici prihaja.

— Dar sultanov črnogorskemu knezu. Črnogorski knez Nikolaj je po dolgem premišljevanji sprejel od sultana v dar mu ponudeno palačo v mestnem delu Eminghian-a in nekaj dni sem že veje črnogorska zastava raz nje. Vendar se bo samo en oddelek te palače, ki je bila do sedaj popolnoma prazna, za stanovanje pripravil, da se bo ondu nastanilo črnogorsko poslanstvo, katero je do sedaj bivalo v najeti hiši. Kakor se čuje, hoče knez Nikolaj to palačo premeniti v nekako vilo za svoje hčere. Pravoverni Turki se jezijo nad sultanom, češ, da je daroval palačo krščanskemu knezu, kateri morda iz nje napravi grško kapelo ali cerkev.

— Francoska hoče napraviti 24.000 novih šol. za kar potrebuje 750 milijonov frankov (nad 200 milijonov gold.). To ogromno svoto vlada vsled tega izdaja, da bi si pri novih volitvah povoljnih poslancev zagotovila.

— Kako stare so fakultete na univerzi? Mlad učenjak jih je vse v prve čase človeštva vpeljal. Pod drevesom spoznanja dobrega in hudega — pričela se je prva dogma: bogoslovje. Bog vzame Adamu rebro pri stvarjenji Eve — prva kirurška operacija: medicinska fakulteta. Razgovor med Evo in kačo zaradi jabolka — prva modroslovna razprava: modroslovje. Izgon Adama in Eve iz raja — prvi kant in umor Abeljna po Kajnu — prva krvava pravda: pravoslavna fakulteta.

*) Ker po navedenem § 19. nismo dolžni tega dopisa sprejeti (kjer ni napada, tudi ni preklica), Vam sledeče odgovorjemo: Mislimo, da se zastoj pehate. Mi Vam zamoremo toliko povedati, da smo že pred prejemom dopisa želi, da je bilo pismo oddano; kje, kdaj? od tega nič ne vemo. Trditev, da ni res, da bi se pismo iz Kamnika do Ljubljane zgubilo, je po naših mislih, jako malo zanesljiva, ker to ni samo od Vas odvisno. Mogoče je pa tudi, da se list zgubi brez kakakega zadolženja. Toraj čemu vse to? Vredn.

Telegrami.

Dunaj, 20. jan. „Wiener Zeitung“ razglašala, da je Hohenwart postal predsednik najvišjega računskega dvora.

Dunaj, 20. jan. Vlada je izročila državnemu zboru 14 novih predlogov. Ni toraj upanja, da bi bil zbor o veliki noči že sklenjen.

Dunaj, 20. jan. V državnem zboru je vlada predlagala, da naj se vstavi delovanje porotne sodnije v Dunajskem Novemestu; da naj se predrugači volilni red za državni zbor po Dolenji Avstriji; da naj se predrugačijo določbe o odkupu česke zapadne železnice; da naj se prevzame v lastno opravo oziroma odkupi železnica Praga-Dux in Dux-Bodenbach in da naj se koncesija cesar Ferdinandovi železnici podaljša.

Proskowetz je interpeliral vlado zaradi povišanja carine na žito, Richter predlaga v tem smislu skupno postopanje z Nemčijo, da nas ne bodo prekmorske dežele in Rusija z žitom zasipale. Rus interpelira vlado za podporo, da se Trst določi za pričetno postajo nemškemu parobrodstvu. Menger predlaga, da naj bi se postava o posojilnicah in založnah do dobrega razložila, da taistim ne bodo davkarije po nepotrebem nagajale, ter konečno predlaga napravo odbora za uravnanje rek po celi Avstriji.

Dunaj, 20. jan. „Polit. Corresp.“ pravi, da ni res, da bi cesarjevič Rudolf in Štefanija mislila oditi na popotovanje v Corfù, Atene in Smirno.

Dunaj, 19. jan. 20.000 frankov daroval je presvitli cesar ponesrečenim Španjcem, ki so po potresu škodo trpeli.

Mannheim, 19. jan. V Hockenheimu prijeli so rokodelskega pomočnika, ki ni imel nikakega spričevala in je na orožnika streljal. Nič neče povedati, kdo da je. Pri njem so našli več patronov in veliko denarja.

Tujci.

18. januarja.

Pri **Maliči**: Horwitz, Wagner, Menk, trgovci, z Dunaja. — D. Ranzinger, posestnik steklarnice, iz Kočevja. — Loy, trgovec, iz Kočevja.

Pri **Stonu**: Globočnik in Vodničar, trgovca, z Dunaja. — Karl Deperis, c. k. vladni konc. praktikant, iz Kamnika.

Pri **Bavarskem dvoru**: Franc Prebil, trgovec, iz Reke. — Valsasinni, trgovec, iz Monze. — Franc Božič, zasebnik, iz Ljubljane.

Pri **Južnem kolodvoru**: Aleks. Strauss, trg. pot., z Dunaja. — Marija Veneziano, zasebnica, iz Trsta.

Pri **Avstrijskem caru**: Anton Häusler, trg. pot., iz Ichenhausena.

Pri **Virantu**: Janez Lovšin, trgovec, iz Ribnice. — Rudolf Fasan, gojzdar, iz Ribnice.

Umrlj so:

18. jan. Janez Premrov, mazačev sin, 7 let, Poljanska cesta št. 18, jetika.

V bolnišnici:

15. jan. Marija Kavtigar, gostija, 61 let, Apoplexia cerebra.

16. jan. Helena Čelešnik, mestna uboga, 80 let, vodenica.

17. jan. Marija Škoda, gostija, 65 let, oslabljenje moči.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

20. januarja.

Papirna renta po 100 gl.	82 gl. 90 kr.
Sreberna	83 " 70 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	106 " 40 "
Papirna renta, davka prosta	98 " 30 "
Akcije avstr.-ogerske banke	864 " — "
Kreditne akcije	209 " 75 "
London	123 " 75 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 79 "
Francoski napoleond.	9 " 77 1/2 "
Nemške marke	60 " 35 "

Od 19. januarja.

Ogerska zlata renta 6%	— gl. — kr.
" " " 4%	96 " 35 "
" " " 5%	92 " 80 "
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 103 " 75 "
Länderbanke	100 " 70 "
" avst.-oger. Lloyda v Trstu	557 " — "
" državne železnice	302 " 50 "
Tramway-društva velj. 170 gl.	214 " 50 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 " — "
4% " " " 1860	500 " 137 " 60 "
Državne srečke iz l. 1864	100 " 171 " 75 "
" " " 1864	50 " 170 " — "
Kreditne srečke	100 " 175 " 75 "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " — "
Rudolfove srečke	10 " 19 " 50 "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	112 " — "
" " " Ferdinandove sev.	105 " 40 "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 " — "

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 50 gl., Rio 47, St. Domingo 56, Portorico 86, Cejlon 70—125, biserna 96, Java 62, Mokka 91—100.

Sladkor po 17.25—27.50 gl.

Dišave: poper 93.50 gl., žbice 72.

Južno sadje: dateljni 28, fige iz Kalamate 18, iz Smirne 38, rozine 13, pomoranče 2.50, limone 1.50 za vsak zabojo, rožiči 4, mandeljni 80.

Olje: laško 70—105 gl., albansko 40—46, dalmatinsko 43, angleško 33, petrolej 10.25.

Kože: juhtovina 260, podplatje 140—160, teletnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 70, zajčje sto komadov 24 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 112, isterska 110.

Žito: pšenica ruska 7.25—8.75, laška 9.25, koruza 6.50, rž 7, oves 7, fižol 10, grah 13—15, riž laški 15—21, indijski 12.50 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Priznano nepokvarjene izvrstne voščene sveče

izdelujejo (13)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Zobozdravnik Schweiger

z Dunaja (1)

stanuje „pri Maliči“ v II. nadstropji, soba 23 in 24. Ordinira vsak dan od 9.—1. ure in od 2.—5. ure popoldne. Vse operacije, kakor jih današnji čas zahteva, izvršujejo se hitro in točno.

V nobeni hiši naj ne primanjkujejo sledeča poskušena zdravila.

Antirrhéumon, najboljšo zdravilo proti prehlajenji, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Piccolijeva esenca za želodec.

Ta esenca je narejena iz rož, in je zato tako priljubljena, ker je ozdravila že mnogo tisoč ljudi, kar se vidi iz pohvalnih pisem in zdravniških spričal, ki jih izdelovatelj dobiva.

To zdravilo pomaga pri boleznih v želodcu in v trebuhu, ozdravi krč in ščipanje v črevesu, prehodno in trebušno mrzlico, zaprtje, hemorojide, zlatenico, glavobol itd., ter je najbolje zdravilo za otroke zoper gliste. Steklenica 10 kr., kdor jih več vzame dobi ceneje.

Najboljše in najplivnejše pravo norveško pomuhljevo jetrno olje proti mramorici, rrahitisi, pljučnici, kašlju itd. Steklenica 60 kr.

Pastile santoninske; izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica po 10 kr., 100 koščekov 60 kr. 1000 koščekov 5 gl.

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Prave od Nj. c. kr. Veličanstva cesarja Jožefa II. privilegirane kričistilne kroglice od lekarne **Pserhofer na Dunaji**. Statljica 21 kr., jeden zavoj s 5 škatljicami 1 gl. 50 kr.

P. n. občinstvo se svari proti ponarejanju teh kroglic.

Zeliščni prsni sirop,

priljubljen od G. Piccoli-ja, lekarja pri Angelju v Ljubljani, na Dunajski cesti. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim vspedom proti vsem prsnim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivemu kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žlic.

Ne zamenjati z rudečim sokom, kterega pod tem imenom prodajajo. Pravi sok mora temno rudeč bitl. Steklenica 36 kr.

Salicilna ustna voda,

in salicilni zobni prah lekarja G. Piccoli-ja v Ljubljani vzdržuje dober duh v ustih in ohrani zdrave zobe, okrepa čeljusti in je najbolje sredstvo zoper kostna gnjiloba in vse zobne ustne in vratne bolezni. — Vzame se pol žličice na pol kozarca vode za izplakniti usta po jedi, ali pa nekaj kapljice na mokro zobno krtačico, za čiščenje zob in čeljusti. Steklenica salicilne ustne vode 40 kr., 1 škatljica salicilnega zobnega praha 25 kr.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila so zmiraj svežna za dobiti v lekarni G. Piccoli-ja pri Angelju v Ljubljani, Dunajska cesta. Naročila izvršujejo se s prvo pošto proti povzetju zneska. (11)